

Läkare på film och i TV

På film förekommer inte sällan en doktor i någon större eller mindre biroll och i filmens värld kan läkaren gestaltas på helt olika sätt. Ibland är han en äldre, pålitlig typ som nickar förstående åt allt som rör sig, ibland är han en ung och opålitlig sprätt som giftmördar sina fruar på löpande band för att komma åt deras pengar.

I Vilda västern-filmerna förekommer två typer av läkare; typ A och typ B. Västern-läkaren typ A är hela stadens förtroendemän och samvete. Det är en rejäl och faderlig typ som är omutligt hederlig, skötsam och vänlig mot alla. Barflickan går till honom med sina bekymmer och han lägger faderligt armen om hennes axlar. Sheriffen går till honom med sina problem och doktorn lägger faderligt armen om sheriffens axlar. En häst bryter benet och doktorn lägger armen runt hästens axlar, varefter han skjuter hästen. Man kan alltid få ett tröstens ord och en flaska liniment hos den här läkaren. Det är typ A-doktorn som hindrar stadens invånare från att hänga stackars Joe, som oskyldigt anklagas för att ha stulit en halt häst. När doktorn med myndig röst befäller männen att släppa stackars Joe och slänga repet så lyder alla och lunkar skamset hem.

Veckans glada ^{journal} groda

Doktorn, som tröttnat på att vara ständigt jour i den lilla staden och att alltid lägga armen runt allas axlar, plockar upp repet och går och hänger sig.

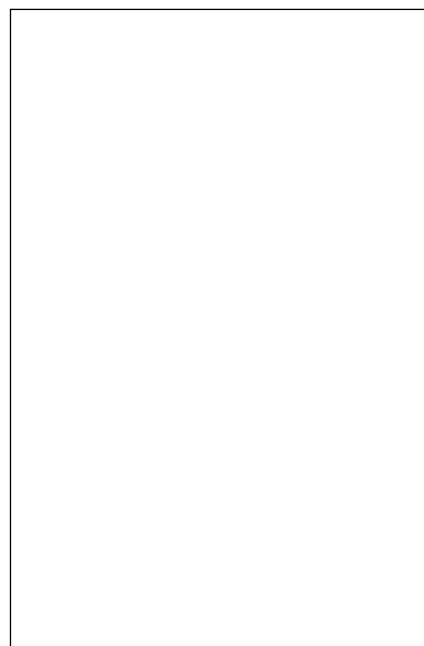
Doktor typ B i Vilda västern-filmerna är en helt annan slags läkare. Den här läkaren är försupen, smutsig och tråsig. Han började dricka när hans flickvän övergav honom för tjugo år sedan i samband med att han inte klarade sluttentamen i kirurgi (han visste inte var bursa omentalis satt eller vad den gjorde). Nu sitter han sedan många år på saloonen dagarna i ända och pimp-lar whisky, som läkare anlitas han bara i undantagsfall. Någon enstaka gång får han dra ut tänder, med det händer sällan att han drar ut rätt tand. Stadens befolkning baktalar honom och åker in till grannstaden när de behöver söka läkare.

I grannstaden bor en läkare typ A (som disputerat på bursa omentalis). Den stackars alkoholiserade typ B-läkaren framlever sitt liv bland flaskor och spelkort. Men plötsligt inträffar något. Borgmästarens dotter har trillat av en skenande häst och måste opereras genast. Typ B-doktorn måste rycka in. Saloonens spelbord dukas av och får fungera som operationsbord. Doktor B tar sig några stärkande klunkar whisky. Operationen kan börja. Den går åt helvete.

Via TV-apparaten fick vi för en del år sedan stifta bekantskap med den skotske helylledoktorn Finlay, en hedersman som gjorde hembesök till och med när det regnade. Doktor Finlay var dessutom en taktfull läkare som aldrig skulle säga till en patient: »Ni har lite svagt hjärta och bör undvika chocker. Jag föreslår därför att ni tar bort alla speglar hemma.«

Det är skillnad på verklighetens läkare och läkare som de framställs på film och i TV. Doktorerna på filmduken och TV-skärmen är inte stressade och osäkra. De är aldrig trötta efter en ansträngande jour. (Läkarna i MASH arbetade gladeligen 140 timmar i ett sträck och tog bara korta pauser för att dricka martini.)

Dr Truls

»Doktorn, jag blir väldigt lätt sjösjuk och nu ska jag åka båt till Finland. Vad tycker doktorn att jag ska äta på båten?«
»Det billigaste, herr Larsson, det billigaste.«

TV-kirurgen slinter aldrig med kniven när han skär upp söndagssteken. Verklighetens läkare har inte en registrator som står snett bakom och ser till att allting alltid blir som man tänkt sig. Å andra sidan kan verklighetens läkare behandla och bota riktiga människor, det klarar varken doktor Finlay, doktor Watson eller doktor Frankenstein.

Rickard Fuchs